

Keski-Karjalan Diabetesyhdistys ry
c/o Marja-Leena Pussinen
Kanttorintie 13
82500 KITEE

DIABEETIKOIDEN JALKAHOIDON JÄRJESTÄMINEN TOHMAJÄRVELLÄ

Asia Itä-Suomen aluehallintovirastoon on tullut 27.2.2014 päivätty kirje, joka koskee Tohmajärven diabetespotilaiden jalkahoidon järjestämistä. Keski-Karjalan diabetesyhdistys ry vaatii, että Tohmajärven kunta ja Attendo määrittävät selkeät kriteerit diabeetikoiden jalkojenhoitopalvelujen standardeista.

Kirjeessä kerrotaan, että yhdistys on jättänyt Rääkkylän ja Tohmajärven kuntiin selvitys-/toimenpidepyynnön, jonka taustalla on jalkojenhoidon asiakkailta/ potilailta saatu palaute. Valituksessa kirjoitetaan, että kunnat eivät ole kirjelmää käsitelleet päättävissä elimissään.

Kirjeessä kerrotaan, että yhteistoiminta-alueen (2009–2012) kunnissa Kesälahdella, Kiteellä, Rääkkylässä ja Tohmajärvellä on ollut riskiluokkiin 2-3 kuuluvia asiakkaita/potilaita useita kymmeniä. Kirjeessä edelleen kerrotaan, että keväällä 2013 ei lääkärin antaman tiedon mukaan ollut riskiluokkiin kuuluvia ainuttakaan. Kirjoituksen mukaan asiakkailta/potilailta saatu palaute ja Attendon lääkärin välittämät tiedot ovat vahvasti ristiriidassa keskenään.

Aluehallintovirastolle osoitettu kirje on samansisältöinen kunnille lähetetyn selvitys-/oikaisupyynnön kanssa. Keski-Karjalan Diabetesyhdistys ry jättää asian aluehallintoviraston selvitettäväksi.

Diabetesyhdistys vaatii, että kunnat ja Attendo määrittävät selkeät kriteerit diabeetikojen jalkojenhoitopalvelujen standardeista siten, että jalkojenhoitoa antava henkilö on joko jalkojenhoitaja tai jalkaterapeutti, erityisesti riskiluokiteltujen jalkojen hoidossa.

Asian selvittäminen

Itä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt selvitystä Tohmajärven kunnalta. Selvityksen ovat antaneet kunnanjohtaja Olli Riikonen, talous- ja hallintojohtaja Matti Ikonen ja Attendo Oy liiketoimintajohtaja Virpi Holmqvist.

Riikonen ja Ikonen viittaavat selvityksessään kunnanhallitusten päätöksiin 123 § /14.4.2014 ja 194 §/23.6.2014 ja niiden käsittelyn yhteydessä esille tuotuihin seikkoihin. Selvityksessä kirjoitetaan, että Tohmajärven kunta on järjestänyt lakisääteiset sosiaali- ja terveyspalvelut kuntalaisilleen yhteistyössä Attendo Oy:n kanssa. Attendo Oy toteuttaa palvelut omana toimintanaan ja ostopalveluina, kuten mm. diabeetikoiden jalkahoitopalvelujen osalta. Diabeetikoiden jalkahoitopalveluihin liittyviä asioita on käsitelty Keski-Karjalan Diabetesyhdistys ry:n 3.12.2013 päivätyn selvitys-/ toimenpidepyynnön tiimoilta, sote-ohjausryhmän kokouksessa 13.3.2014.

Riikonen ja Ikonen kirjoittavat, että Tohmajärven jalkahoitopalvelut on vuoden 2013 alusta lukien ostettu henkilöltä, jolla on jalkojenhoidon ammattitutkinnon lisäksi myös erikoissairaanhoidajan ja diabeteshoitajan koulutus. Attendo Oy:n laatiman selvityksen mukaan diabetespotilaiden jalkojenhoito toteutetaan Käypä hoito-suositusten mukaisesti, minkä lisäksi Attendon Hyvän Hoidon mallit ohjaavat päivittäistä työtä terveyskeskuksessa.

Riikonen ja Ikonen mainitsevat, että sote-ohjausryhmän kokouksessa on todettu, että diabeetikoiden jalkahoitopalvelut on toteutettu asiantuntevasti ja oikea-aikaisesti ja samaan lopputulokseen on päätyttyä myös kunnanhallitus kokouksessaan 14.4.2014. Riikosen ja Ikonen mukaan Keski-Karjalan Diabetesyhdistys ry:n oikaisuvaatimus on hylätty Tohmajärven kunnanhallituksen kokouksessa 23.6.2014. Kunnanhallitus on todennut, että diabetespotilaiden jalkahoitopalveluja tuottavan henkilön koulutus on terveydenhuollon ammattihenkilöistä säädetyn lain ja asetuksen mukainen.

Holmqvist kirjoittaa selvityksessään, että Tohmajärvellä hoito toteutetaan Käypä hoito suositusten mukaisesti ja lisäksi käytössä ovat Attendon Hyvän hoidon mallit, jotka ohjaavat päivittäistä työtä terveyskeskuksessa. Holmqvistin mukaan diabetespotilas ohjataan sitoutumaan jalkojen omahoitoon jalkaongelmien ehkäisemiseksi. Terveysasemalla terveydenhuollon ammattihenkilökunta, ml. diabeteshoitajat tunnistavat ja seuraavat säännöllisesti diabeteksen aiheuttamia mahdollisia muutoksia ja ns. riskijalkoja. Jalkojen seulontatutkimus ja riskiluokitus tehdään vähintään vuosittain, ellei ole aiempaa jalkaongelmaa, joka edellyttää tiheämpää tarkastusta. Terveysaseman diabeteshoitajat toteuttavat riskiluokkien 1 ja 2 potilaiden hoitoa ja riskiluokan 3 potilaiden jatkoseuranta ja – hoito tehdään riskijalkojen suositusten mukaan jalkojenhoitajan vastaanotolla. Jalkahoitaja tutkii jalat, arvioi apuvälinetarpeen ja huomioi kengän pohjalliset ja erityisjalkineet.

Holmqvist jatkaa, että vastaanottojen diabeteshoitajat tarkastavat diabetesta sairastavan potilaan jalat vastaanottokäynnin yhteydessä. Potilaan pulssi myös tarkastetaan, samoin ihon väri, lämpö sekä jalkojen rakennevirheet. Hoitajat konsultoivat helposti lääkäriä ja lähettävät tarvittaessa jalkahoitajalle.

Holmqvistin mukaan Tohmajärven väestö on tyytyväinen erikoissairaanhoidaja, diabeteshoitaja, jalkahoitaja Leila Väänäsen tutkimuksiin ja hoitotoimintaan. Laajan koulutus pohjan ansioista hänellä on kokonaisvaltainen työote diabetespotilaan jalkojen hoidossa. Holmqvist mainitsee, että diabeteshoitajan, erikoissairaanhoidajan ja jalkahoitajan tutkinnot ovat kokonaisuudessa laajempia, kuin pelkkä jalkaterapeutin tutkimus.

Holmqvist mainitsee, että jalkojenhoitoa voi tehdä myös muu riittävän koulutuksen saanut terveydenhuollon ammattihenkilö.

Holmqvistin mukaan Tohmajärven jalkahoitopalvelut on ostettu 2013 alkaen erikois-sairaanhoitaja, diabeteshoitaja, jalkahoitaja Leila Väänäselältä. Väänänen on toimitettujen todistusten perusteella suorittanut jalkojenhoidon ammattitutkinnon vuonna 2011.

Nimikesuojattu jalkojenhoitaja, jalkojenhoitajan ammattitutkinto ja jalkaterapeutti

Nimikesuojattu jalkojenhoitaja

Jalkojenhoitaja on toisen asteen tutkinnon suorittanut terveydenhuollon ammattihenkilö, joka terveydenhuollon ammattihenkilöstä annetun asetuksen (564/1994) mukaisesti on ollut nimikesuojattu tutkinto vuoteen 2007 saakka, jolloin nimikesuojaus poistui (Valtioneuvoston asetus 1338/2007). Viimeiset jalkojenhoitajat valmistuivat koulutusohjelmasta vuonna 1999. Valviran mukaan ammattihenkilö, joka on saanut nimikesuojauksen suorittuaan jalkojenhoitajan tutkinnon, on kuitenkin edelleen terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja asetuksen tarkoittama terveydenhuollon ammattihenkilö.

Jalkojenhoidon ammattitutkinto

Nimikesuojauksen poistamisen jälkeen jalkojenhoidon ammattitutkintoa on ollut mahdollista suorittaa näyttötutkintona. Opetushallitus (2002) on maininnut Jalkojenhoidon ammattitutkinto- perusteissaan, että *"tutkinnon suorittanut työskentelee jalkojen perushoidon alueella. Työssä painottuu ongelmien ennaltaehkäisy terveyden ylläpitämisen, varhaisen toteamisen ja itsehoidon ohjauksen avulla. Tutkinnon suorittanut hoitaa yleisimpiä alaraajojen ongelmia ja ohjaa vaativimmissa hoitotoimenpiteissä alan erikoisasantuntijalle"*.

Jalkojenhoidon ammattitutkinnon suorittaneet eivät ole oikeutettuja käyttämään nimikesuojattua jalkojenhoitaja- nimikettä, eivätkä he ole Valviran terveydenhuollon ammattihenkilörekisteriin merkittäviä terveydenhuollon ammattihenkilöitä.

Jalkaterapeutti

Jalkaterapeutti on ammattikorkeakoulututkinnon (AMK) suorittanut terveydenhuollon ammattihenkilö. Jalkaterapeutti on ollut vuoden 2007 jälkeen ainoa nimikesuojattu jalkojenhoidon ammattitutkinto. Ensimmäiset jalkaterapeutit valmistuivat 1999.

Nimikesuojaus

Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 2 § säättää, että nimikesuojattu ammattihenkilö on sellainen henkilö, jolla on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain nojalla oikeus käyttää valtioneuvoston asetuksella säädettyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä. Nimikesuojattu henkilö on oikeutettu toimimaan asianomaisessa ammatissa ja käyttämään asianomaista ammattinimikettä. Nimikesuojattujen ammattihenkilöiden ammatissa voivat toimia muutkin henkilöt, joilla on riittävä koulutus, kokemus ja ammattitaito.

Käypä hoito 2009, Diabeetikon jalkaongelmat

Diabeetikon jalkaongelmia koskeva Käypä hoito suositus (2009) tarkoittaa jalkaongelmalla nilkan tai jalkaterän alueella olevaa haavaa tai muuta kudosaauriota ja siihen liittyvää infektiota, joiden taustalla on neuropatia, iskemia tai molemmat. Huomiota tulee suosituksen mukaan etenkin kohdistaa riskiluokkien 2–3 potilaisiin, sillä valtaosa ongelmista esiintyy näissä riskiluokissa. Suosituksen mukaan potilas tulee ongelmien esiintyessä ohjata jalkaterapeutille, jalkojenhoitajalle tai jatkohoitoon.

Käypä hoito suositusten mukaan suositeltavinta on järjestää jalkojenhoito omana toimintana, mutta alueellisesti muutkin järjestämistavat, kuten ostopalvelut, ovat mahdollisia, kunhan riittävät palvelut turvataan.

Käypä hoito suositusten mukaan perusterveydenhuoltoon kuuluvat riskijalkojen tunnistaminen ja niiden säännöllinen seuranta. Lisäksi diabeetikoiden sitouttaminen jalkojen omahoitoon jalkaongelmien ehkäisemiseksi ja tarvittavan yksilöohjauksen (myös ryhmäterapian) järjestäminen on perusterveydenhuollon tehtäviä. Perusterveydenhuollossa toimivan terveydenhuollon ammattilaisen toteuttama riskiluokkien 1 ja 2 potilaiden hoito ja riskiluokan 3 potilaiden jatkoseuranta ja -hoito järjestetään myös perusterveydenhuollosta. Tarvittaessa potilaat lähetään oikeaan aikaan erikoissairaanhoidon.

Käypä hoito suositusten mukaisesti jalkaterapeutin ja jalkojenhoitajan tulee olla saumattomassa yhteistyössä diabeetikkoa hoitavien lääkäreiden kanssa ja myös mahdollisuus välittömään päivystysluonteiseen konsultaatioon kiireellisissä ongelmissa tulee turvata.

Potilasturvallisuus

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos, Potilasturvallisuusopas 2011

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos on julkaissut v. 2011 Potilasturvallisuusoppaan, jossa ohjeistetaan terveydenhuollon toimintayksiköitä potilasturvallisuuden edistämiseen. Oppaan mukaan potilasturvallisuus tarkoittaa sitä, että potilas saa tarvitsemansa ja oikean hoidon, josta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Opas painottaa terveydenhuoltolain mukaista suunnitelmaa laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta.

Oppaan mukaan johdon tulee korostaa potilasturvallisuutta kaikessa toiminnassa ja varmistaa työolosuhteet sellaisiksi, että hoito voidaan toteuttaa laadukkaasti ja turvallisesti. Johdon tehtävä on edelleen varmistaa, että työntekijöillä on riittävä osaaminen työnsä toteuttamiseksi. Kaikki päätökset tulee arvioida myös potilasturvallisuuden näkökulmasta.

Oppaassa kirjoitetaan, että johdolla on keskeinen vastuu siitä, että turvallisuusriskit arvioidaan ja niihin varaudutaan. Riskienhallintaa tulee toteuttaa organisaation kaikilla tasoilla ja tietoa riskeistä, vaaratilanteista ja haittatapahtumista hankitaan ja käytetään hyväksi potilasturvallisuuden parantamiseksi ja palvelujärjestelmän kehittämiseksi. Välittömästä potilasturvallisuudesta vastaa organisaation johto.

Potilasturvallisuusopas mainitsee, että jos kunta järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja hankkimalla niitä muilta palveluntuottajilta, sen on kuitenkin niitä hankkiessaan varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat laadultaan sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta laadittavasta suunnitelmasta (341/2011)

Asetuksen 1 §:n kohdan 5 mukaan, laadunhallinnasta laaditussa suunnitelmassa on sovittava niistä menettelytavoista, joilla potilas ja hänen läheisensä voivat antaa palautetta laadunhallinnan ja potilasturvallisuuden puutteista.

Samana asetuksen kohdan 8 mukaan suunnitelmaan on kirjattava vaara- ja haittapahtumien tunnistaminen ja raportointiin liittyvät menettelytavat. Toimenpiteisiin tulee kirjata myös korjaavia toimenpiteitä koskevat menettelytavat.

Tohmajärven kunnanhallituksen pöytäkirjat

Keski-Karjalan Diabetesyhdistys ry on 3.12.2013 tehnyt diabetespotilaiden/asiakkaiden jalkahoitopalveluista selvitys-/toimenpidepyynnön, joka on osoitettu Tohmajärven kunnanhallitukselle.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on tutustunut kunnanhallituksen pöytäkirjoihin internetin Dynasty – tietopalvelun kautta ja löytänyt asiaan liittyen seuraavat käsittelymerkinnät:

§ 123/14.4.2014 Kunnanhallitus; Diabeetikoiden jalkahoitopalvelut/ Keski-Karjalan Diabetes-yhdistys ry:n selvitys-/toimenpidepyyntö

Käsittelymerkinnöistä selviää, että asiaa on käsitelty myös sote-ohjausryhmän kokouksessa 13.3.2014.

§ 194/23.6.2014 Kunnanhallitus; Diabeetikoiden jalkahoitopalvelut/ Keski-Karjalan Diabetes-yhdistys ry:n selvitys-/toimenpidepyyntö, päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen käsitteleminen.

Itä-Suomen aluehallintoviraston päätös ja perustelut

Päätös 1 Asian käsittely kunnallisessa päätöksenteossa

Aluehallintovirasto toteaa, että saatujen selvitysten perusteella Tohmajärven kunta on käsitellyt kokouksissaan Keski-Karjalan Diabetesyhdistys ry:n tekemiä selvitys-/toimenpidepyyntöä ja oikaisuvaatimusta asianmukaisesti.

Perustelut Keski-Karjalan Diabetesyhdistys ry on tehnyt Tohmajärven kuntaan selvitys-/toimenpidepyynnön 3.12.2013 päivätyllä kirjoituksellaan. Kunnanhallituksen pöytäkirjamerkinnöistä selviää, että asiaa on käsitelty sote-ohjausryhmässä ja kunnanhallituksen kokouksissa 14.4.2014 ja 23.6.2014 perustuen tehtyihin selvitys-/toimenpidepyyntöön ja oikaisuvaatimukseen.

Sovelletut säädökset

Kuntalain (365/1995) 8 §:n mukaan Valtiovarainministeriö seuraa yleisesti kuntien toimintaa ja taloutta sekä huolehtii, että kuntien itsehallinto otetaan huomioon kuntia koskevan lainsäädännön valmistelussa.

Aluehallintovirasto voi kantelun johdosta tutkia, onko kunta toiminut voimassa olevien lakien mukaan.

Saman lain 89 §:n mukaan kunnanhallituksen ja lautakunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Edelleen kuntalain 92 §:n mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös se, jolla on 1 tai 2 momentin nojalla oikeus tehdä kunnallisvalitus.

Hallintolaki (434/2003) 20 §:n mukaan hallintoasia tulee vireille, kun asian vireille panemiseksi tarkoitettu asiakirja on saapunut toimivaltaiseen viranomaiseen tai kun asia on sille suullisen vireillepanon yhteydessä esitetty ja käsittelyn aloittamiseksi tarvittavat tiedot on kirjattu.

Edelleen saman lain 23 § säättää, että asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Viranomaisen on esitettävä asianosaiselle tämän pyynnöstä arvio päätöksen antamisajankohdasta sekä vastattava käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin.

Päätös 2 Diabeetikoiden jalkojenhoitopalvelut

Itä-Suomen aluehallintoviraston saaman selvityksen mukaan Tohmajärven kunnan jalkojenhoitopalvelut on järjestetty voimassa olevan lainsäädännön, mutta ei Käypä hoito suositusten mukaisesti jalkojenhoitajatutkintoon liittyvien suositusten osalta.

Diabeetikoiden jalkojenhoitoa koskevat palvelut tulee aluehallintoviraston näkemyksen mukaan järjestää terveydenhuoltolain mukaisesti niin, että ne perustuvat näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin.

Perustelut Jalkojenhoitopalveluihin liittyen aluehallintovirasto toteaa, että voimassa oleva lainsäädäntö ei anna määräyksiä siitä, miten diabeetikoiden jalkojenhoitopalvelut on järjestettävä. Vuonna 2009 laadittu Käypä hoito suositus (Diabeetikon jalkaongelmat) suosittelee kuitenkin nimikesuojatun jalkojenhoitajan ja/tai jalkaterapeutin jalkojenhoitopalveluja riskiluokan 2 ja 3 jalkojenhoidossa. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan suositus perustuu siihen, että potilasturvallisuuden näkökulmasta ko. ammattiryhmillä on laajemman koulutus pohjansa perusteella parhaimmat mahdollisuudet vastata diabeetikoiden jalkaongelmiin ja niiden hoitoon.

Voimassa oleva lainsäädäntö antaa ammattihenkilöistä säädetyn lain perusteella mahdollisuuden muillekin kuin nimikesuojatuille henkilöille tehdä nimikesuojattujen ammattihenkilöiden työtä. Tämä edellyttää, että henkilöillä on riittävä koulutus, kokemus ja ammattitaito. Vaikka kunta on ulkoistanut palvelujen tuottamisen, samat lain edellyttämät vaatimukset pätevät edelleen henkilöstön pätevyyden, osaamisen ja potilasturvallisuusjärjestelmien vaatimusten osalta.

Vastuu edellä mainituista asioista ja palvelujen laadun valvonnasta jää ulkoistamisesta huolimatta kunnalle ja sen nimeämille viranhaltijoille.

Sovelletut säädökset

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) 3 §:n mukaan potilaalla on oikeus laadultaan hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon.

Perustuslaki (731/1999) 19 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kun lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystalvet ja edistettävä väestön terveyttä. Edelleen 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Terveydenhuoltolaki (1326/2010) 4 § mukaan toimintayksikön johtamisessa on oltava moniammatillista asiantuntemusta, joka tukee laadukkaan ja turvallisen hoidon kokonaisuutta, eri ammattiryhmien yhteistyötä sekä hoito- ja toimintatapojen kehittämistä.

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) 1 § mukaan lain tarkoituksena on edistää potilasturvallisuutta sekä terveydenhuollon palvelujen laatua:

- 1) varmistamalla, että tässä laissa tarkoitettulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä on ammattitoiminnan edellyttämä koulutus, muu riittävä ammatillinen pätevyys ja ammattitoiminnan edellyttämät muut valmiudet;
- 2) järjestämällä terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvonta terveyden- ja sairaanhoidossa; sekä
- 3) helpottamalla ammatillisesti perusteltua terveydenhuollon ammattihenkilöiden yhteistyötä ja tarkoituksenmukaista käyttöä.

Saman lain 2 § mukaan terveydenhuollon ammattihenkilöllä tarkoitetaan:

- 1) henkilöä, joka tämän lain nojalla on saanut ammatinharjoittamisoikeuden (*laillistettu ammattihenkilö*) tai ammatinharjoittamisluvan (*luvan saanut ammattihenkilö*); sekä
- 2) henkilöä, jolla tämän lain nojalla on oikeus käyttää valtioneuvoston asetuksella säädettyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä (*nimikesuojattu ammattihenkilö*).

Laillistettu, luvan saanut tai nimikesuojattu ammattihenkilö on oikeutettu toimimaan asianomaisessa ammatissa ja käyttämään asianomaista ammattinimikettä. Nimikesuojattujen ammattihenkilöiden ammatissa voivat toimia muutkin henkilöt, joilla on riittävä koulutus, kokemus ja ammattitaito. Tämä ei kuitenkaan estä, jollei laissa tai lain nojalla annetussa asetuksessa toisin säädetä, laillistettuja, luvan saaneita tai nimike-

suojattuja ammattihenkilöitä koulutuksensa, kokemuksensa ja ammattitaitonsa mukaisesti toimimasta toistensa tehtävissä silloin, kun se on perusteltua työjärjestelyjen ja terveyspalvelujen tuottamisen kannalta.

Laillistetun ammattihenkilön tehtävissä voi 2 momentin estämättä toimia tilapäisesti myös kyseiseen ammattiin opiskeleva kyseistä ammattia itsenäisesti harjoittamaan oikeutetun laillistetun ammattihenkilön johdon ja valvonnan alaisena.

Kuntalain (365/1995) 2 §:n mukaan kunta hoitaa sille laissa säädetyt tehtävät itse tai yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa. Tehtävien hoidon edellyttämiä palveluja kunta voi hankkia myös muilta palvelujen tuottajilta.

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta (733/1992) 4 § mukaan kunta voi järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon alaan kuuluvat tehtävät:

- 1) hoitamalla toiminnan itse;
- 2) sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa;
- 3) olemalla jäsenenä toimintaa hoitavassa kuntayhtymässä;
- 4) hankkimalla palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta; taikka
- 5) antamalla palvelunkäyttäjälle palvelusetelin, jolla kunta sitoutuu maksamaan palvelun käyttäjän kunnan hyväksymältä yksityisen palvelun tuottajalta hankkimat palvelut kunnan päätöksellä asetettuun setelin arvoon asti.

Mitä 1 momentin 4 kohdassa säädetään kunnasta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettua toimintaa hoitavaan kuntayhtymään.

Hankittaessa palveluja 1 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitettua yksityiseltä palvelujen tuottajalta kunnan tai kuntayhtymän on varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta.

Päätös

3 Potilasturvallisuus

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan terveydenhuollon toimintayksiköllä tulee olla terveydenhuoltolain edellyttämä suunnitelma laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta. Suunnitelman tulee sisältää muun muassa sosiaali- ja terveysministeriön antaman asetuksen säätämän menettelytavan potilasturvallisuuden ja laadunhallinnan puutteiden palautteiden antamiseksi ja haitta- ja vaaratilanteiden raportoimiseksi.

Perustelut

Saaduista selvityksistä ei ilmene, onko Tohmajärven kunnan terveydenhuollon yksikössä asetuksen mukainen suunnitelma, vaikkakin laadunhallinnan varmistamiseen liittyvää toimintatapaa on kuvattu palveluntuottajan internet-sivuilta. Epäselväksi myös jää, miten asiakaspalautteiden kerääminen, analysointi sekä haitta- ja vaaratilanteiden raportointi on toimintamallissa huomioitu ja käytännössä toteutettu.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan kirjeessä viitatut asiakaspalautteet tulisi saada organisaation johdon käyttöön, jotta potilasturvallisuutta voidaan edelleen kehittää ja tarvittaessa potilasturvallisuutta vaarantavaan toimintaan puuttua.

Kohteluunsa tyytymättömällä potilaalla on oikeus muistutuksen tekemiseen. Terveystoimintayksiköllä on nimetty potilasasiamies, joka auttaa potilasta muistutuksen tekemisessä. (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 10–11§).

Sovelletut säädökset

Terveystoimintolaki (1326/2010) 8 § säätää, että terveydenhuollon toiminnan on perustuttava näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin. Terveystoimintayksikön toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua.

Terveystoimintayksikön on laadittava suunnitelma laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta laadittavasta suunnitelmasta (341/2011) 1 § kohta 5 sääntää, että suunnitelmasta tulee selvittää ne menettelytavat, joilla potilas ja hänen läheisensä voivat antaa palautetta laadunhallinnan ja potilasturvallisuuden puutteista, sekä menettelytavat, joilla potilaalle ja hänen läheiselleen annetaan tietoa ja tukea potilasta kohdanneen haittatapahtuman jälkeen.

Samankaltaisen asetuksen 1 §:n 8 kohdan mukaan suunnitelmaan on myös kirjattava miten haitta- ja vaaratapahtumia tunnistetaan ja raportoidaan, haittatapahtumista ilmoitetaan hoitoilmoitusjärjestelmään ja muiden säädösten edellyttämä raportointi ja korjattavia toimenpiteitä koskevat menettelytavat

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) 10 §:n mukaan terveyden- ja sairaanhoitoonsa tai siihen liittyvään kohteluunsa tyytymättömällä potilaalla on oikeus tehdä muistutus terveydenhuollon toimintayksikössä terveydenhuollosta vastaavalle johtajalle. 11 §:n mukaan potilasasiamiehen tehtävänä on avustaa potilasta muistutuksen tekemiseen liittyvissä asioissa.

Sovelletut lainkohdat

Kuntalaki (365/1995) 2§, 8§, 89§, 92§

Hallintolaki (434/2003) 20§, 23§

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) 3§, 10–11§

Perustuslaki (731/1999) 19§, 22§

Terveystoimintolaki (1326/2010) 4§, 8§

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) 1§, 2§

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta (733/1992) 4§

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta laadittavasta suunnitelmasta (341/2011) 1§ kohdat 5, 8

Valtioneuvoston asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen muuttamisesta (1338/2007) 2§

Jalkojenhoidon ammattitutkinto. Tutkinnon perusteet. Opetushallitus 2002.

Muutoksenhaku

Tämä päätös ei sisällä sellaista ratkaisua, johon hallintolain (434/2003) 53 d §:n nojalla saa hakea muutosta

Lisätiedot

Lisätietoja tästä päätöksestä antaa terveydenhuollon ylitarkastaja Päivi Kauppinen puhelin 029 501 6819, sähköposti paivi.kauppinen(at)avi.fi

Terveydenhuollon ylitarkastaja,
ryhmävastaava

Marja Hyvärinen

Ylitarkastaja

Päivi Kauppinen

Jakelu Tohmajärven kunta, Kunnanhallitus, Järnefeltintie 1, 82600 Tohmajärvi

Tiedoksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira), PL 210, 00531 Helsinki